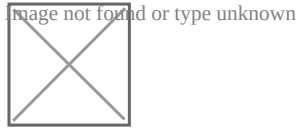

Τα Χρονικά του Γεωργίου Σφραντζή: Θησαυροί της Ιστορίας μας (Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1MsXNXt>]

ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ MINUS ΚΑΙ MAJUS

Δύο είναι οι ιστοριογραφικές συνθέσεις που αποδίδονται στον Γεώργιο Σφραντζή: το «Μικρό Χρονικό» και το «Μεγάλο Χρονικό» για τα οποία η βυζαντινολογική έρευνα έχει υιοθετήσει τους λατινικούς τύπους «Chronicon Minus» και «Chronicon Majus».

Το Minus μπορεί να διαιρεθεί στο τίτλο, πρόλογο και το κύριο σώμα. Στο πρόλογο αναφέρει τη χρονολογία της γέννησης και το όνομα του αναδόχου του. Στο κύριο σώμα αποδίδει χρονογραφικά τα γεγονότα των ετών 1413-1477. Χαρακτηριστικό του μικρού χρονικού είναι ότι ο ιστοριογράφος επιμένει περισσότερο στα προσωπικά γεγονότα της ζωής του, ενώ τα γεγονότα της άλωσης περιγράφονται ελάχιστα.[25]

Πηγή: plus.google.com

Το Μικρό Χρονικό πάντως δεν ήταν τόσο γνωστό όσο το Μεγάλο, τουλάχιστον ως τις τελευταίες δύο δεκαετίες, οπότε και πραγματοποιήθηκαν δύο αγγλικές μεταφράσεις. Καλύπτεται σε τέσσερα ανισομερή ως προς τη χρονολογική περίοδο και ως προς την ύλη τους βιβλία με αξιοσημείωτες λεπτομέρειες και επίσης μεγάλη ακρίβεια στη χρονολόγηση.

Στο Α΄ βιβλίο, φαίνεται αξιοσημείωτη μια αρκετά μεγάλη παρέκβαση για τους Οθωμανούς ως την εποχή του Μωάμεθ Β΄ με χρονολογική διάταξη των γεγονότων, καθώς και μια άλλη για την παρουσία των Αράβων στην Ισπανία και την Κρήτη.[26]

Το Β΄ βιβλίο, αναφέρει μια κριτική παρέκβαση για τη Σύνοδο της Φερράρας-Φλωρεντίας(1438-1439μ.χ.) και βρίσκονται προσθήκες που προδίδουν τον Μακάριο Μελισσηνό και αφορούν κυρίως μέλη της οικογενείας του.[27]

Το Γ΄ βιβλίο κλείνει με την πολιορκία και την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 ενώ ο αυτόπτης μάρτυρας Γεώργιος Σφραντζής στο ημερολόγιό του αρκείται σε μια σύντομη αναφορά στο γεγονός αυτό. Θεωρείται το σημαντικότερο βιβλίο του Majus (Μεγάλου Χρονικού) διότι παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τα τελευταία δύο χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και την τελική πτώση της Κωνσταντινούπολης κάτω από τα χτυπήματα του σουλτάνου Μωάμεθ Β΄ .[28]

Τέλος, το Δ΄ βιβλίο του, κατά κύριο λόγο περιλαμβάνει τα αποτελέσματα, την εντύπωση και τον απόηχο που προκάλεσε η άλωση του 1453 στον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο, ακόμη είναι αφιερωμένο στα γεγονότα της Πελοποννήσου μετά το 1453 και στις περιπέτειες του συγγραφέα και της οικογένειάς του. [29]

Στην συνέχεια, ακολουθούν μικρότερα κεφάλαια που αναφέρονται στα ουράνια φαινόμενα, σεισμούς και τα τέσσερα στοιχεία της φύσης, έναν χρυσόβουλο λόγος του Ανδρόνικου Β΄ για την Μονεμβασιά και μια επιστολή του Βησσαρίωνα.

Εφόσον υπάρχει το Μικρό Χρονικό, έχουμε το πρόβλημα της συμφωνίας προς το Μεγάλο Χρονικό, διότι στο Μεγάλο Χρονικό υπάρχουν άσχετες προσθήκες και παρεμβολές κειμένων ώστε να διερωτηθούμε μήπως κάποιος μεταγενέστερος πρόσθεσε τα κείμενα στον αρχικό κορμό, έτσι προκλήθηκε μεγάλη φιλολογική συζήτηση, όταν διαπιστώθηκε πριν εξήντα περίπου χρόνια η μεγάλη νοθεία του. Τις ενδιαφέρουσες αυτές επισημάνσεις έκανε το 1934 ο καθηγητής της μεσαιωνικής φιλολογίας στο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Β. Παπαδόπουλος. Σύμφωνα με αυτές η εκτενέστερη μορφή του χρονικού δεν αποτελεί το γνήσιο και αυτούσιο κείμενο του Σφραντζή, αλλά νεότερο κατασκευάσμα γεμάτο από παρεμβολές.[30]

Ακόμη, ο καθ. Παπαδόπουλος επισημαίνει και τα πρόσωπα που κρυβόταν πίσω από τις παρεμβολές. Κυριότερο νοθευτή θεωρεί τον Μητροπολίτη Μονεμβασίας Μακάριο Μελισσηνό που έζησε στα μέσα του 16^{ου} αιώνα. Σύμφωνα με τον Ιωάννη Παπαδόπουλο, αιτία της επέμβασης αυτής των Μελισσηνών ήταν η εξυπηρέτηση των οικογενειακών τους συμφερόντων. Ήθελε να αποδειχθεί, ότι η οικογένεια τους ταυτίζεται με τη μεγάλη βυζαντινή οικογένεια των Μελισσηνών, της οποίας το όνομα είχαν σφετεριστεί αποποιούμενοι το πραγματικό τους όνομα που ήταν Μελισσουργοί. Όλες αυτές τις θεωρίες προσπάθησαν να τις στηρίξουν πλαστογραφώντας το χρονικό του Σφραντζή. Άλλη αιτία νοθεύσεως ήταν η

επιθυμία του Μακάριου Μελισσηνού να κολακέψει με τις παρεμβολές του, διάφορα πρόσωπα που βρισκόταν στην Ιταλία την ίδια εποχή μ' αυτόν, δηλαδή το 1575 ώστε να κερδίσει τη φιλία τους και την υποστήριξή τους.[31][32]

[Συνεχίζεται]

[25] P.G. 156, σ. 635-636

[26] P.G. 156, σ. 641-738

[27] P.G. 156, σ. 738-806

[28] P.G. 156, σ. 807-896

[29] P.G. 156, σ. 897-1092

[30] I. B .Papadopoulos, *Frantzes est-il reellment l' auteur de la grande chronique qui Porte son nom?* Extrait des Actes du IVe congres international des etudes byzantines (Bulletin de l' institute archeologipue bulgare tome IX), Sofia, 1935, σ. 177-189. Έχοντας μεγάλη συναναστροφή με τα κείμενα των χρονικών του Γεώργιου Σφραντζή, ο Κ. Παπαδόπουλος έφθασε ορθά στο συμπέρασμα ότι το Μεγάλο Χρονικό του Σφραντζή, δεν είναι δικό του κείμενο αλλά διασκευή. Έτσι ξεκίνησε να μελετάει και άλλες πηγές μεγάλων βυζαντινών χρονογράφων και ιστοριογράφων όπως τους Ζωναρά, Χωνιάτη, Κινναμό, Πορφυρογέννητο και Νικηφόρο Γρηγορά. Έχοντας διαβάσει και άλλες πηγές αναγνώρισε πως οι βυζαντινοί συγγραφείς γνώριζαν πολύ καλά τα ελληνικά συγγράμματα και δεν δίσταζαν να περιλαμβάνουν εξ' αυτών αυτούσια ή διασκευασμένα ότι νόμιζαν χρήσιμο.

[31] I. B. Papadopoulos, *Frantzes est-il reellment l' auteur de la grande chronique qui Porte son nom?* Extrait des Actes du IVe congres international des etudes byzantines (Bulletin de l' institute archeologipue bulgare tome IX), Sofia, 1935, σ. 177-189

[32] Βλ. Ν. Β. Τωμαδάκη, *Περί αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως*, σ.154 (Αλλά το Majus επιμένει στα δικαιώματα και αξιώσεις τόπων και προσώπων της αρχιεπισκοπής Μονεμβασίας ώστε να διερωτώμεθα μήπως γι' αυτό τον λόγο προσέλαβε την μορφή με την οποία μα παραδόθηκε). Σε αυτό το σημείο βλέπουμε τον Κύριο Τωμαδάκη να θεωρεί και αυτός ως κύριο νοθευτή του Χρονικού τον Μητροπολίτη Μονεμβασίας Μακάριο Μελισσηνό.